

ШЛЯХ МОЛАДЗІ

SLACH MOŁADZI

ІЛЮСТРАВАНЫ ЧАСАПІС БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ

СПРАВЫ, ЯКІМ МАЛА ПАСЬВЯЧАЛІ ЎВАГІ

Маю намер пісаць аб справах гаспадарчых, эканамічных. Адразу аднак ужо чую здзіўленьня пытаньні: Як гэта, цяпер пісаць аб эканоміцы, калі трашчаць граніцы, калі як з рукава сыплюцца грозныя палітычныя прамовы Гітлера, Муссоліняга, Чэмпэрлена, Даляд'е, Рузвэльта, Сталіна?.. Разважаць аб гаспадарцы тады, калі ня ведаем, што нам заўтрашні дзень прынясе, калі ніхто ня можа заручыць, ці заўтра не пасыплюцца бомбы з агнём і труючымі газамі?.. А ўсё-ж, ня глядзячы на гэтыя пытаньні, будзем прыбліжацца да тэмы артыкулу, да справаў гаспадарчых.

Наперакор усяму будзем гаварыць аб гэтым, бо мы, Беларусы, дасюль за шмат цікаваліся тым, што скажа той ці іншы правадыр сільных гэтага сьвету, за шмат аглядаліся і чакалі на нейкія радыкальныя зьмены, каторыя палепшылі-б нашу долю. Трэба, бязумоўна, сьлядзіць за падзеямі, асабліва такімі, як цяпер, каторыя, хто ведае, ці ня выклічуць новае сусьветнае бурь, якая будзе ўсё ламаць і ністожыць, ды мо' і нашае краіны не абміне, але сядзець рукі залажыўшы, сьлядзіць, ды чакаць калі стукне гром, — было-б праступкам.

Калі мы паглядзім у недалёкую мінуўшчыну, дык пабачым, што ўжо няраз грозныя бурь надходзілі і пасьяля разыходзіліся. Калі-ж далей будзем прыглядацца да гэнае-ж мінуўшчыны і зьвернем асабліваю ўвагу на беларускае жыцьцё, дык пабачым, што неяк дзіўна лёгка хадзілі ў нас каля справаў гаспадарчых і абміналі іх. Праўда, беларускія палітычныя партыі, беларуская прэса,

дамагаліся для сялян надзелу зямлі бяз выкупу, шырокай зямельнай рэформы і г. д., але канкрэтнае работы, хоць-бы маленкае, ня відаць. Нават спецыяльная беларуская культурна-гаспадарчая арганізацыя, якая існавала 10 год, і якую, нажаль, адміністрацыйныя ўлады зьліквідавалі, за ўвесь час свайго існаваньня зладзіла толькі адны коопэратыўныя курсы, крыху лекцыяў на тэмы земляробска-гаспадарчыя, ды толькі некаторыя гурткі яе клалі большы націск на справы гаспадарчыя і мелі супольныя земляробскія прылады, машыны. Тымчасам, такое Украінае Гаспадарскае Т-ва «Сільскі Гаспадар» за адзін 1938 год сарганізавала 14 курсаў земляробскіх, малачарскіх, садоўніцкіх, пчалярскіх і інш. пры цэнтралі гэтага Т-ва ў Львове і больш 500 курсаў пры філіях на правінцыі, якія трывалі ад 2 тыдняў да 3 месяцаў.

Гэтым параўнаньнем мы ня хочам абвінавачваць беларускіх арганізацыяў у бяздзейнасьці. Не! Нашыя культурныя арганізацыі так-жа працавалі і ў цяжэйшых варунках — бяз помачы польскага скарбу («С. Госп.» мае помач з Мін. Земляр.) — адно сьцьвярджаем, што нашыя культ. арганізацыі большую ўвагу зварочвалі на тэатральныя прадстаўленьні, чымся на эканоміку. Палітычныя-ж партыі дбалі аб тое, каб узварушыць масы, раскалыхаць іх, не зважаючы на тое, ці іх можна будзе пусьціць у рух, у вір барацьбы ці не. І таму, калі возьмем статыстыку палітычных вязьняў у Польскім Гаспадарстве, дык аказваецца, што найбольш палітычных вязьняў бывае з Беларусаў. Таму, іменна,

Украінцы, якія вялікую ўвагу зварочваюць на гаспадарчае жыцьцё, маюць сільнае падтрыманьне, падставу ў сваім руху, у сваіх украінскіх эканамічных, гаспадарскіх, коопэратыўных арганізацыях, а мы, Беларусы, так скорыя да палітыкі, — гэтае падставы эканамічнае, нажаль, ня маем. У нас, Беларусаў, бязспрэчна, за шмат славянскасьці — філязофства, фантазіі, романтизму, а замала практычнасьці, гэтае характэрнае рыскі Немцаў.

Мусім сабе ўсьведаміць, што для адраджэньня Беларускага Народу мала розных вялікіх праграмаў і шумных, але часта надта пустых, нацыяналістычных клічаў. Трэба, каб людзі нашы бачылі, што беларуская інтэлігенцыя, бел. дзеячы, правадыры бел. адраджэнскага руху, ня толькі прыгожа гавораць, пішуць, але і канкрэтна працуюць дзеля палепшаньня долі Беларускага Народу, шырачы асьвету, памагаючы паляпшаць гаспадаркі, разбудоўваючы сваю коопэрацыю, гандаль, промысел. Такая праца дасьць нам моцныя асновы матарыяльныя, узгадуе масы ў моцным духу патрыятычна-беларускім і прыцягне да беларускага адраджэнскага руху нясьведамыя беларускія масы.

Думаю, што шмат хто з самоной згодзіцца, аднак скажа: Добра, але што-ж цяпер можна зрабіць, калі няма ні аднае беларускае культурнае, ці гаспадарчае беларускае арганізацыі, пры помачы якое можна было-б праводзіць культурную і эканамічную акцыю? Так, арганізацыяў няма, але ёсьць і будучь людзі! І вось гэтыя людзі, кожны беларускі дзеяч, інтэлігент, кожны сьведамы Бе-

Nieabchodnaja patreba biełaruskaha liceju

Pryjšta ўжо viasna i zblizajecca kaniec školnaha hodu. Pierad biełaruskim narodam, pierad moładziazj iznoŭ paŭstaje balučaje pytańnie rodnaje školy, jak pačatkavaaje, tak i siaredniaje. Asabliva rezka hetaje pytańnie paŭstaje pierad maturystami Biełaruskajej Himnazii, katoryja nia mohuć normalnym paradkam končyc siaredniaje školy, bo niama biełaruskich licejaŭ. Razumiejučy hetuju nia vyhodu i svaje abaviazki, biełaruskija bački sarhanizavanyja ŭ Bačkaŭskim Kamitecie pry Vilenskaj Biełaruskaj Himnazii jašče ŭ minułym hodzie padali školnym uładam memoryjał z damahańniem adčynić biełaruski licej ahulnaje

ларус павінен быць ува ўсіх добрых справах ініцыятарам, павінен старацца, каб хоць саматужна пашыралася ў нас асьвета, каб разьвівалася коопэрацыя, паўставалі свае малачарні, крамы, рамесьленыя коопэратывы, бараніць селяніна ад вызыску розных ашуканцаў і бараніць правоў селяніна. Агулам, кожны Беларус павінен старацца быць вяшчуном і рэалізатарам лепшае долі нашага Краю і народу, ды памятаваць аб тым, што ніхто нам добрабыту не прынясе, а толькі самі можам яго і мусім стварыць.

Я. Н.

асвіеты, што было-б zapłataj za žlikvidavanyja pry školnaj reformie starejšyja klasy Bieł. Himnazii ŭ Vilni. Minie chutka ўжо hod i ab usiej hetaj справе cicha, choć u svaim časie školnyja ўłady abiacali licej biełaruski adčynić. Žadańni adnak Biełarusau rodnaje biełaruskaje školy nie zmiensajucca. Biełaruskich školaŭ u našym kraju vymahaje tak-ža dabro asvieto, kultury i sužycio žyvučych u im narodaŭ. Treba, kab nieadkładna byŭ adčynieny nia tolki biełaruski licej, ale choć paru biełaruskich himnazijaŭ u pravincyjanalnych miestach, stvorany roŭnaležnyja klasy ŭ Biełaruskaj Himnazii ŭ Vilni, jakaja kožny hod nia moža pryńiac usich kandydataŭ, dy ўrešcie dać mahčymaśc uva ŭsich pačatkavych školach, u katorych vučacca biełaruskija dzieci, zda byvać im asvietu ŭ rodnaj biełaruskaj movie. Prypaminajem ab hetym zahadzia, kab z kancom biahučaha školnaha hodu i z pačatkam novaha byli ўжо kankretnyja kroki ŭ hetym kirunku.

Kanстыtucyja Rečypaspalitaŭ hvarentuje ŭsim hramadzianam pravy na razvicio svajej kultury, a tak sama i pravy da školaŭ u rodnaj movie. Pravy hetaja nia mohuć abminac Biełarusau, katoryja nia raz šyroka vyjaŭlali damahańnie svaič biełaruskich školaŭ.

Z. B.

ХРЫСТОС УВАСКРОС!

Усім Братом Беларускам
жадзем шчаслівых і вясёлых
Вялікодных Свят!

Рэд. і Выд. „Шл. Мол.“

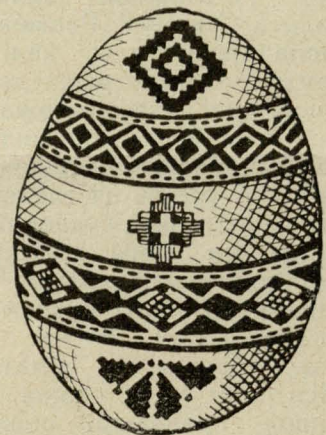
Хачу спаткаць вясну

Хачу спаткаць вясну,
вясну вясёлых песень,
пасля цяжкага сну,
як сонца край пацешыць;
на сноп яго зары,
на грэбень бору, лесу,
як выйдуць песьняры
і сонца іх асьвеціць.

Спятуць красы вянок
з маёвых красак, песень,
разьвеюць сум і змрок
што слабіся на лесе.

Хачу спаткаць вясну,
вясну красы і ўсьмеху
і на сваім шляху
паставіць шчасця вежу.

П. ГРАЊІТ

PIERŠY DUCHAVY „KANCERT“

(Uspamin)

Было heta niekalki hod tamu viasnoju. Kančaŭsia školny hod. Maturysty byli ўжо па экзаменач. На заканчэньніе паставілі зладзіць у himnazii, u katoraj zdabyvaŭ ja asvietu, razvitalny kancert-viečarynu. U prahramie-ž было padadziena: 1) Pieršy duchavy arkiestrant adyhraje niekalki piešniaŭ i maršaŭ, i 2) Skoki až da ranicy.

Arkiestranty, choć celuju zimu vučylisia hrać na trubach, ale ŭsio-ž taki čulisia velmi słabymi i maľuju nadzieju mieli na ŭdaču pieršaha kancertu svajho duchavoha arkiestru.

Dziela taho časta prachodziačy праз himnazyalny panadvorak, možna было pačuć, jak razlahalisia huki duchavych instrumentaŭ—do-re-mi-fa-sol-la-si-do i naadva-

rot: do-si-la-sol-fa-mi-re-do, na jakich praktykavalisia vučni pryhataŭlajučysia da vystupleńnia.

Nadychodziŭ dzień kancertu. Usie arkiestranty byli velmi zaniaty: — dźmuchiŭ ŭ truby cely dzień, kab viečaram možna было brać čysta noty, a naš kapelmajstr velmi nervavaŭsia, vidać tak-ža čuŭsia słabavaty, jak i my. Chadziŭ jon pa zali z kuta ŭ kut i štości sabie pad nos marmataŭ; potym pałačkaj stukaŭ pa pulpicie, a ўrešcie sam braŭ trubu i dźmuŭ u jaje.

Pamocnikam kapelmajstra byŭ vučyciel-matematyk, M. Hr., jaki cełymi dniami toŭksia kala nas. Hety vučyciel dla nas byŭ paciechaj, -- siadaŭ jon za školnaj laŭkaj i časta hľadziŭ sabie pa tvary, potym paziachaŭ, a ўrešcie i zasynaŭ. Jašče čas ad času pryhodziŭ na repetycyi i vučyciel

z himnastyki M. N. Jaho prysutnaść rabiła dla vučniaŭ velmi kiepski nastroj, bo jon byŭ velmi srohi i za kožnuju drobiaž čaplaŭsia da vučnia, U hety čas śmiech zamiraŭ, možna было pačuć, jak mucha pralatajučy hudzić. Ale kali vychodziŭ, dyk iznoŭ vučni adžyvali i razdavaŭsia śmiech, homan i huki duchavych instrumentaŭ.

Nastaŭ viečar. Pačali vučni pradavać biletu. Pastavili kala dźviarej kantrol. Naznačyli da vješatki niekalki asob, a tak-ža i za dahladam paradku na kalidory. Publika z kožnaj minutaj pavialičvalasia na zali. My ŭ hety čas značodziŭsia za scenaju i ŭsio dźmuchiŭ ŭ truby, kab pašla nia mieč stydu dla siabie, a najbolš — dla himnazii.

Publika zapoŭnila ўжо celuju zalu, siadziela i čakała, kali pačniecca hety „slaŭny“ pieršy kan-

БОЛЬШ АХВЯРНАСЬЦІ!

Свой народ, яго дабро, сіла і слава — гэта мэты, да каторых павінен імкнуцца кожны ягоны шчыры і адданы сын. Народ наш беларускі кінуты ў абняцці цем-і нядолі шукае выхаду і ратунку. Дзе-ж той ратунак? Дзе-ж тая сіла, каторая падняла-б жыццё нашага народу на адпаведны ровень і дала-б яму магчымасць заняць пачэснае месца ў сям'і іншых народаў?

Вось-жа сіла гэта знаходзіцца ў нас самых, у нашым народзе.

Ці ёсць у нас сьведамасць і ахвярнасць? — Ёсць, але ня ўсюды і незаўсёды. Магла-б яна быць далёка большай. Ёсць шмат спраў патрабуючых усебаковага агульнага маральнага і матарыяльнага падтрыманьня, якога нажалі ня маюць. У першую чаргу трэба належна развіць беларускую прэсу, каторая зьяўляецца люстрам жыцця, і каторая ў нас надта-ж бедная. А чаму? Проста таму, што яна, апроч іншых незалежных ад яе прычын, знаходзіцца ў вельмі дрэнных матарыяльных варунках. На першы пагляд прычынай такога стану ёсць нашая беднота. Але гэта толькі прычына. У сутнасці мы хоць і не багатыя аднак рашыўшыся на большую ахвярнасць маглі-б сваю прэсу так як трэба наладзіць. Кожны Беларус мусіць хоць частку свайго даходу аддаваць на справу свайго адраджэння. Мусіць агранічыць

„Шляху Моладзі“ ў 10-я ўгодкі

*Дзесяць год ўсё ўнярод, із народу ў народ
горда ідзе беларуская моладзь.
Хоць цяжкі наш шлях, з цьвёрдай верай ў грудзях
дойдем ўсё-ж да жаданае долі.*

*Хай крымаць груганы, няхай б'юць пяруны —
нам ня страшны ніякія сілы.
У нашых сэрцах агонь і адважна мы ідзем
адраджаць край наш родны і мілы.*

*Гэй, наш „Шлях Маладых“, мы з табою ўсягды
з верай ідем да шчаслівае мэты, —
крок за крокам ўнярод, не звальняючы ход,
да зраўнаньня з народамі сьвету!*

Н. ЖАЛЬБА

*Дзесяць год, як праз нетры пралёг
„Шляху Моладзі“ сьлед сьветазарны.
Па ім пнецца з надзеяй ў грудзях
Маладняк беларускі, сярмяжны.*

*Хоць і цяжкі наш шлях, але гожа
Ўецца ён на ўсёй роднай старонцы.
І хоць побач яго чыма рожай,
Але ён давядзе нас да сонца.*

П. СУШКО

свае асабістыя выдаткі зьвязаныя з большымі ці меншымі разрыўкамі жыццёвымі і зусім пазбыцца непатрэбных выдаткаў на тытун і гарэлку, якой часта нашы людзі, асабліва ў сьвяты, труюць сябе. Сьведамы Беларус будзе заслугоўваць толькі тады на гэта імя, калі ён выпаўніць усе абавязкі зьвязаныя з гэтым імем і патрэбамі сяньняшняга так важнага агульнага і на-

шага народу палажэння.

Дык, Беларусы, памятайма аб патрэбах свайго народу і не шкадуйма грошаў і працы на падтрыманьне свае беларускае прэсы, сваіх бел. выдавецтваў, свае немажознае беларускае моладзі, беларускае культурнае і гаспадарскае працы і агулам беларускага адраджэнскага руху.

Ст. Габы, 27.II.39.

У. Л.

cert duchavoha arkiestru. My budučy na scenie čakali, kali zhasiac švialto na zali. I niezadoŭha švialto zhasla, zasłona adkrylasia. U vačoch zrabilasja ciomna i muraski pa skury prajšli. Siadzim, prosta biaz pamiaci, i nia viedajem, što rabić. Kapelmajstr stuknuŭ pałačkaj — znača noty adkryvać. Prykaz vykanali. Padniałasia pałačka ŭharu, znača — truby pryciskać da hubaŭ. Tady kapelmajstr advaročvajecca sam da publiky i kaža:

— Ciapier adyhraje solo na barytonie maturyst J.

I zaraz machnuŭ pałačkaj salistu. Maturyst zaciahnuŭ, ale tak, što aŭž nam motašna stała i zabylisia my, dzie znachodzimsia. Kapelmajstr zmorščyŭsia, pačyrvanieŭ i zarvaŭ. Machnuŭ druhi raz pałačkaj. U maturysta i druhi raz nie pajšlo. Za toje čuvać było, jak

publika pačala śmiajacca. Kapelmajstr nia hublaŭ adnak advahi i daŭ znak pačynać treci raz. Salist i hety raz ciahnuŭ, ale tak kiepska, što słuchajučy aŭžu viaznuli ad takoha hrańnia. I ŭrešcie daciahnuŭ da pałaviny i stop... Na zali ŭžo razlohsia chochat. A nam, arkiestrantam, choć pad kresły chavajsia. Ale salist pačynaje i čačvierci raz. Tut rapтам ubiahae na scenu vučyciel M. Hr. i schvaciŭšy našaha kapelmajstra za kaŭnier davaj jaho trašci i kryčać:

— Ты, што! Ты што! Ты ŭsiu publiku razhoniš! — А ŭ hety moment niechta padbieh i zaciahnuŭ znavies, kab publika nie mała bačyć takich prykrych źjaviščaŭ na scenie, a jašče bolš nas — „staŭny“ muzykantaŭ. Kapelmajstr uciok sa sceny... My astalisia adny. Niechta-ž z chłopcaŭ kryknuŭ: — zahrajcie polačku. I choć

pry zakrytaj scenie, ale ŭsio-ž zahrali. Kali-ž končyli hrać — razdalisia vopleski razam sa śmiechami, ale bolš hrać my ŭžo nie advažylisia. Hetak adbyŭsia naš „staŭny“ pieršy „kancert.“ Ale astalašsia jašče adna biada: treba truby sa sceny zaniašci da šafy, jakaja stajala na zali. A jak ich zaniašci, kali z nas nihto nia moh vačeŭ pakazać na zalu. Nadumalisia. Pazvali małyšoŭ, i jany zaniašli. My siadzieli za scenaju, aŭž da tul, pakul publika nia vyjšla.

Nazaŭtra usie śmiajalisia z nas, z našaha maturysta i z kapelmajstra.

U chutkim časie byŭ źmienieny vučyciel muzyki i za hod byŭ zladžany druhi kancert, jaki vielmi dobra ŭdaŭsia, za što arkiestr dastaŭ ad dyrektara himnazii pačvalu, z čaho byli my vielmi zavadoleny.

J. B.

Litva i Kłajpedzki Kraj

23-ha sakavika ūvahu ūsiaho ūvietu ūciahnuła na siabie miesta Kłajpeda, jakoje Niemcy adarvaūšy ad Litvy daľučyli da svajho vializarnaha haspadarstva.

Kłajpeda, ci, jak jaje nazyvajuć Niemcy, Memel—heta staraja litoŭskaja rybackaja miaścina viedamaja ūžo u X stahodździ pašla naradzinaŭ Chrysta. Ale ū 1323 h. Kłajpedu zanieli niemieckija Kryžanoscy, daľučyli jaje da ūschodniaje Prusii i jana pastupova pačala źniemčyvacca. Ū 1629 h. zabrali Kłajpedu Švedy, adnak Niemcy chutka jaje iznoŭ adabrali. Kłajpeda maje ciapier kala 40 tysiać žycharaŭ i nazyvajuć jaje stalicaj Kłajpedzkaha Kraju, jaki raspaložany nad Bałtyckim moram pry Kuronskim zalivie i sutokach Niomna, zajmaje paľasu ad 15 da 25 klm. i maje ahulnaje terytoryi 2657 kv. klm. ūsich-ža žycharaŭ u hetym kraju jość pavodle ūpisu z 1930 h. 146,915. Kłajpedzki Kraj mima vialikaha nacisku Niemcaŭ nia hublaŭ nikoli svajho litoŭskaha charaktaru. Nadvarot jon byŭ navat krynicaj ahulna-litoŭskaha adradžeńnia. Ū druhoj paľavinie XIX stahodździa vychodzili tam litoŭskija knižki, jakija byli raznošvanyja pa ūsiej Litvie. Ū 1883h. u Kłajpedzkim Krai pačala vychodzić pieršaja litoŭskaja hazeta „Aušra“, katoruju vydavaŭ i redaha vaŭ patryjarch litoŭskaha adradžeńnia dr. J. Basanavičius. Versalski Traktat 26.VI.1919 h. Kłajpedzki Kraj addaŭ pad apieku Anhlii, Francyi, Italii i Japonii. Adrodžanaja niezaležnaja Litva nie zmaħła adnak ūciarpieć u Kłajpedzie čužoje ūłady i dziela taho 15.I.1923 h. zbrojnaj siľaj zaniala jana, heny darahi svoj Kraj, a 8.V.1924 h. rada ambasadaraŭ pryznała jaho Litvie z varunkam, što budzie jon mieć aŭtanomiju.

Zdabyŭšy Kłajpedu, Litoŭcy ūlažyli ū jaje vializarnyja kapitaly budujućy vialiki marski port, roznyja sklady i fabryki. Kłajpeda staľasia pryhožym partovym miestam i była dla Litoŭcaŭ ūyroka j bramaj, praz jakuju mieli jany tučnaść z usim ūvietam. Morskaja hrannica Litvy dahetul miela 90 klm., a ciapier tolki 25 klm. Dziela taho adarvańnie Kłajpedzkaha Kraju ad Litvy jość vialikim udaram dla litoŭskaha nia tolki palityčnaha, ale i haspadarčaha paľazeńnia. Ūdar hety tym ciažejšy, što pačali chadzić roznyja viestki, što byccam Niamieččyna choča pašyrać dalej

svaje ūpłyvy na cetuju Litvu. Jak byccam u adkaz na heta, u Litvie adbyľsia vialikijanutranyja žmieny.

Ūrad premjera ks. Mironasa, u sklad katoraha ūvachodzili tolki pradstaŭniki narodnickaje partyi—taŭtininkaŭ,—paďaŭsia ū adstaŭku. Novy ūrad sarhanizavaŭ 28.III. hien. Jan Černius—kamandant hieneralnaha ūtabu litoŭskaje armii. Ū novy ūrad, jaki zavuč uradam narodnaje abarony, pobač pradstaŭnikoŭ taŭtininkaŭ, uvajšli tak-ža pradstaŭniki chryścijanskich demakrataŭ i inšych palityčnych kirkunkaŭ. Nastupiła ahulnaje nacynjanalnaje abjednańnie. Haľoŭny-ž kamandzier litoŭskaj armii hieneraľ Raštikis zajaviŭ, što „abarona niezaležnaści jość našym najvažniejšym zadańniem.. My znajemo dobra, što niezaležnaść jość najdaražejšym skarbam narodu, jakoha treba baranić usialakimi sposabami, i z aružžam u rukach ū baraćbie hetaj lepš zhinuć z honaram, abo navat prajhrać jaje suproć silniejšaha, čymsia paddacca. Čamu? Tamu, što pralitaja kroŭ u takoj baraćbie budzie ūradžajnaj hlebaj, z jakoj vyraščie novaja siła i novyja padstavy ū baraćbie za volu narodu i niezaležnaść“...

Takoje hierojskaje stanovišča Litoŭcaŭ jość najlepšaj zarukaj ichniaje budučyni. Narod, jaki lubić hetak svoj kraj, nie zahinie, a spraviadlivaść u budučyni zahoić jamu ūsie rany i kryŭdy.

j. p.

Жаночкая доля

*Мы прадзём і тчом і белім,
шыем, мыем, страву варым;
на пляхох і на пасьцелі
нашай працы ёсьць тавары.*

*Нам і печ, гаршчок і міска,
свіні, куры і карова;
і гароды, і калыска,
і на ўсё ты будзь гатова.*

*Нас ня вучаць. Як сіроты
мы закінуты бацькамі
і пільнуем свайго плоту
пакуль хочучь яны самі.*

*Столькі часу ўжо мінула,
як пануе гэта мода; —
боль у сэрцы прызаснула,
але часам — жыцьця шкода!*

Ганна НОВІК

Мне ахвота

*Мне ахвота пяць і сьмяяцца,
мне ахвота званамі зьвінець,
мне ахвота із рыфмай зьлівацца,
мне ахвота агнём палымнець.*

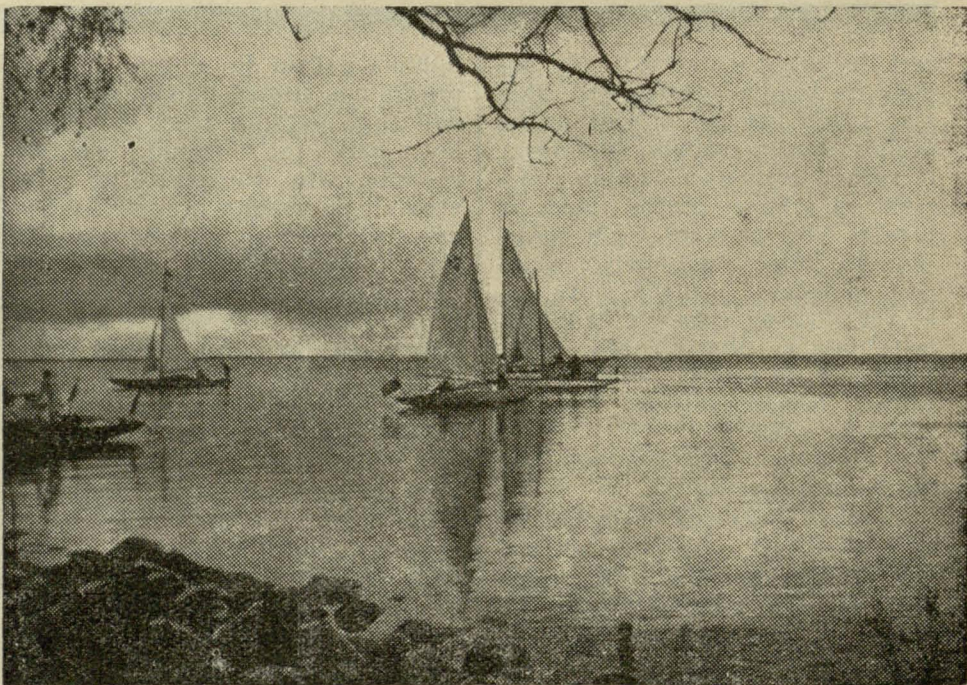
*Мне ахвота у тонах гульлівых
песьню пець, каб ляцела ў прастор
і у рыфмах вясёлых, шумлівых
выліць сілу ў юнацкі задор.*

*Мне ахвота, каб дрэвы шумелі
і іх шум разгадаць і паняць,
і каб громы магутна гримелі,
цёмру ночы змаглі разagnaць.*

*Мне ахвота, каб наша краіна
дарагая ўставала ад сну,
каб яна бязупынна пяяла
свае песьні, свайму гаруну.*

*Гаруну, што аратым завецца,
гаруну, што працуе, як вол;
у сярмягу-рызман адзяецца,
а род свой выводзіць і з сёл.*

А. СУЧОК

„Vid na Bałtyckaje mora z bierahoŭ Kłajpedzkaha Kraju

Цікавае параўнаньне

М. Багдановіч і жyd. паэт Нэйдус

Ведамы малады жыдоўскі паэт Ш. Каган, які цікавіцца беларускай літаратурай і некаторыя вершы беларускіх паэтаў пераклаў на жыдоўскі язык, нядаўна зьмясьціў у віленскай жыдоўскай газэце „Унзэр Тог“ вельмі цікавы артыкул п. н. „Беларускі Нэйдус“. У артыкуле гэтым Ш. Каган даўшы ў перакладзе на жыдоўскую мову некаторыя вершы беларускага паэта Максіма Багдановіча параўноўвае іх да вершаў жыдоўскага паэта Лейбы Нэйдуса і сьцьвярджае вялікае падабенства ў творчасьці а такжа і ў жыцьці абодвух паэтаў.

„Як-жа падобныя яны — кажа Ш. Каган — адзін да аднаго — як творчасьцю, так і жыцьцём. Гэтыя два паэты нашага краю, каторыя жылі ў тым самым часе здалёк адзін ад другога, ня знаючы адзін аднаго, сьпявалі тыя самыя песьні, хоць славамі розных моваў.

Максім Багдановіч радзіўся ў Менску ў 1892 г. Рос ён і гадаваўся ў Ніжнім Ноўгарадзе, дзе яго бацька, беларускі этнограф, нарадаволец, мусіў жыць дзеля заробкаў. Толькі ў 1912 г. ужо як ведамы беларускі паэт, прыбыў ён у Вільню і ў 1913 г. выдаў свае вершы ў кніжцы п. н. „Вянок“. З дзіцячых гадоў хворы на сухоты лёгкіх ён аднак ня пільнуе сябе і аддаецца цалком культурнаму руху ў Менску, куды ён прыехаў у 1916 г. пасля сканчэньня яраслаўскага ліцэю. Але хвароба не пазваляе яму доўга трымацца на нагах, ён выяжджае лячыцца ў Крым і памірае там у маі 1917 г., на 25 годзе жыцьця.

Лейба Нэйдус радзіўся на два гады раней, у 1890 г. Сваю кніжку „Лірыка“ выдаў ён у Вільні на два гады пазьней, чымся выйшаў „Вянок“. І ён таксама не шанаваў свайго здароўя і аддаў свае ўсе сілы жыдоўскай культуры — пісаў без перарыву, ладзіў літ. вечары і выяжджаў з рэфэратамі аб жыдоўскай літаратуры ў ва ўсе маленькія мястэчкі Літвы, каторая была тады акупаваная Немцамі. Ён памёр у 1918 годзе, перажыўшы Багдановіча на адзін год.

Але ня толькі сваім жыцьцём былі падобны да сябе гэтыя два паэты. Іхняе значэньне для літаратуры, для каторых разьвіцьця тварылі, было такое самае: за-

Памёр Адв. Самуйлёнак

12.II.1939 г. пасля доўгай і цяжкой хваробы памёр ад сухотаў малады і вельмі таленавіты пісьменьнік Савецкай Беларусі, Адвард Людвігавіч Самуйлёнак.

Радзіўся ён ў 1907 г. 23 ліпеня ў Пецярбурзе, у сям’і чорнарабочага. Бацька яго паходзіў з сялянскай сям’і з Дрысенскага раёну, які гранічыцца з Браслаўскім і Дзісенскім павятамі; тут падросшы прабываў і вучыўся пісьменьнікі. Шырэйшую літаратурную працу пачаў А. С. ў рэдакцыі часопісу „Чырвоная Полаччына“ ў Полацку, а пасля, ад 1934 г., у Менску, дзе прабываў да апошніх дзён свайго жыцьця.

Апрача дробных вершаў, паэм, навэль і апавяданьняў, друкаваных у „Чырвонай Полаччыне“ і інш. часопісах, напісаў Адв. С. вялікія наступныя творы: „Насустрач будучыні“ (апавесьць), „Цагліна каземата“, „Русальчыны сьцежкі“, „Тэорыя Каленбрун“ (апавесьць), „Пажар павуціньня“ (трылёгія, асталася ў рукапісе), „Пункт апоры“, „Будучыня“ (раман), „Сержант Дроб“, „Дачка эскадрона“ (зборнік апавяданьняў) і „Пагібель ваўка“ (п’еса). — Ужоз гэтага пералічэньня твораў відаць, што сьмерць забрала Беларусам нязвычайна плоднага пісьменьніка.

Грамадзяне! Памятайце аб беларускай моладзі і прысылайце ахвяры на дапамагавы фонд беларускім незможным а здольным вучням і студэнтам на адрас: Red. „Slachy Moladzi“ — Wilno, Zavalnaja vul. 1—2.

слуга Багдановіча перад усім у тым, што ён першы ўвёў у беларускую паэзію розныя формы сусьветнае літаратуры. У яго „Вянку“ мы знаходзім сонэты, трыолеты, тэрціны, рондо, октавы і г. п. Гэтым-жа самым бліснуў Лейба Нэйдус у сваёй кніжцы „Лірыка“ ў жыдоўскай літаратуры. Праўда, яны абодва былі пад уплывам расейскае паэзіі, у каторай у тыя часы паўсталі вялікія мастацкія формаў, а можа нават праз іх пасрэдніцтва знаходзім мы ў „Вянку“ словы Поля Вэрлена „De la musique avant tout chose“ (перадусім музыка), каторыя Лейба Нэйдус паставіў як motto сваёй першай кніжкі, але тады было шмат жыдоўскіх і беларускіх паэтаў і ў нікога форма не асягнула такое ступені, як у Л. Нэйдуса і М. Багда-

Юбілей „Сільскаго“ Господара“

23.III.1939 г. мінула роўна 40 год, як пачало працаваць шырока ведамае ўкраінскае Таварыства „Сільскі Господар“. З гэтае прычыны 23 мін. м-ца ў Львове адбыўся юбілейны зьезд прадстаўнікоў Т-ва „Сільскі Господар“, на якім было 127 дэлегатаў і 108 гасьцей.

Справаздачу з дзейнасьці Таварыства за мінулы 1938 г. здаў галоўны дырэктар яго, інж. Э. Храпльвы. — „Сільскі Господар“ мае цяпер каля 2000 гуртоў, і 160,000 сяброў. Выдае двутыднёвік „Сільскі Господар“, мясячнікі: „Хліборобьска Молодь“, „Украінскі Пасіччык“ і „Практычнэ Садівніцтво“; апрача гэтага — календары і 16 кніжак што год. Грашовы абарот Т-ва кожны год сягае да некалькі сот тысяч златаў. Білянсавая надвыжка за 1938 год — 876.80 зл. Агулам Т-ва „Сільскі Господар“ праводзе вялікую культурную і гаспадарскую працу сярод украінскіх земляробаў, сялян, сялянак і моладзі, якіх арганізуе і вучыць ладзячы спецыяльныя курсы земляробства, садоўніцтва, гародніцтва, пчалаводства, лекарскіх зэлак, хатняга промыслу і г. д.

Трэба сказаць, што гаспадарская, эканамічная праца Украінцаў можа быць прыкладам для іншых народаў, а між імі і для нас Беларусаў.

Я—к.

новіча. Сьведама хацелі абодва паказаць, што мовай роднай, якую некаторыя ўважаць за бедную і простую, можна выспяваць найпрыгажэйшыя мэлёды, перадаць найглыбейшыя перажываньні, тварыць найпрыгажэйшыя формы. Абодва адчувалі подыхі надыходзячае сьмерці, сьпяшаліся хутчэй выдабыць музыку, каторая нуртвала ў іх.

У 20-тыя ўгодкі Лейбы Нэйдуса няхай гэтых пара слоў — піша ў канцы Ш. Каган — прыпомняць нам чужога паэта, які быў так блізкі нашаму паэту, блізкі паводле лёсу як у літаратуры, так і ў жыцьці, як быццам „Душы абодвух яшчэ ў руках Божых далі сабе таёмную прысягу“ служыць свайму народу да апошняе хвіліны свайго кроткага жыцьця“.

Biełaruskaja chronika

šviatkavańnie 21-ch uhodkaŭ abvieščańnia Niezaležnaści Biełarusi. „Лит. Вѣстник“ u № 88 z 29.III.39 h. piša, što 26.III u Kaŭnasie ŭ „Biełaruskaj Chatcy“ adbyłasia šviatkavańnie 21-ch uhodkaŭ abvieščańnia Niezaležnaści Biełarusi, — Vialikaha Aktu 25.III.1918 h. u Miensku. Na šviatkavańni hetym sabranyja Biełarusy vysluchali adpaviednych referataŭ i ŭspaminaŭ. — U Polskaj Respublicy Biełarusy, z prvčyn ad ich niezaležnych, publiczna šviatkavańnia 21-ch uhodkaŭ abvieščańnia Niezaležnaści Biełarusi nia ładzili. Biel. Studencki Sajuz u Vilni, jaki chacieŭ naładzić adpaviednuju akademiju, nie atrymaŭ na heta, jak my ŭžo pisali, dozvolu ad universyteckich ŭladaŭ.

Sud nad „Biel. Krynicaj“. 21 sakavika Vilenski Apelacyjny Sud razhladaŭ spravu „Biel. Krynicy“ i jaje redaktara A. Dasiukieviča. Jak viedama, Akružny Sud zasudziŭ Dasiukieviča na 6 miesiacaŭ astrohu z ustrymańniem kary na 2 hady, a vydaviectva „Biel. Krynicy“ spyniŭ. Apelacyjny Sud prysud pieršaje instancyi — Akružnaha Sudu — pačvierdziŭ.

Novy zbornik vieršaŭ M. Mašary. Viedamy biełaruskii poet M. Mašara pryhatavaŭ da druku novy zbornik svaich vieršaŭ.

Vyviezli ŭ Berezu. Daviedvajemsia, što administracyjnyja ŭłady vyviezli ŭ koncetracyjnyja łahery biełaruskich sialanskich dziejačoŭ: Harošku Antona z v. Lujsi-čy, Maładečanskaha pav. i Piotroviča z v. Byki, Pałačanskaje voł.

75-ja ŭhodki śmierci Kastusia Kalinoŭskaha varšaŭskija Biełarusy adznačyli adumysnym referatom ab historyi Biełarusi za apošnja 100 hadoŭ. Referat hetv 26 min. m-ca ładzila miascovaje Biełaruskaje ŭšvietnaje Tavarystva, a referentam byŭ dr. Mikołaj Orsa.

Novaja zharmanizavanaja biełaruskaja piešnia. Viedamy ukraïnski kamrazytar praf A Košyc niadaŭna zharmanizavaŭ dla miasčanaha choru biełaruskiju narodnuju piešniu: „Dažali žyta da samaha dolu“.

Z vydavieckaje nivy. — „Калосьсе“. Hetymi dniami vyjšła z druku čarhovaja 1(18) knižka biełaruskaha litaraturna-navukovaha kvartalnaha časapisu „Калосьсе“. Knižka heta, tak jak i papierednija, maje 64 bačyny, bahat-ja i cennaja svaim zmiestam. Adrys redakcyi „Калосься“: Vilnia, Za-

Nutranaja pazyčka na razbudovu* polskaha latunstva

U sviazi z ahułnym tryvožnym pałažeńniem, 30.III.39 h. polski ŭrad raspisaŭ ahułnuju nutranuju pazyku na prociŭlatunskuju abaronu. Pazyka vypuščana ŭ formie vartasnych papieraŭ, zvanых abligacyjami i bonami, jakija hramadzianie majuć vykupać. Abligacyi, apracantavanyja 5 procentami, haspadarstva spłacić da 1.VI.1954 h., a bonv, apracantavanyja 3 procentami, — da 1.VI.1944 h.

Dziela prapahandy pazyki ŭva ūsim Polskim Haspadarstvie arhanizujucca specyjalnyja hramadzkija kamitety 4.IV sarhanizavaŭsia taki kamitet u Vilni na sabrańni ŭ zali Vajavodzkaha Ŭradu. Da ūčascia ŭ hetym kamitecie, aprača pradstaŭnikoŭ ŭłady, ducha-vienstva i polskaha hramadzianstva, zaprašany pradstaŭniki biełaruskaje presy, Litoŭcaŭ, Žydoŭ, Rasiejcaŭ i inš. 5.IV Vilenski hramadzki kamitet wydaŭ specyjalnuju adozvu, u jakoj zaklikaje ūsich padtrymlivać pazyku na razbudovu latunstva, vykupilivajučy abligacyi i bonv. — Ahułam, pad kličam pazyki na abaronu kraju adbyvajucca ciapier usio žyćcio ŭ Polščy.

valnaja 1. Padpiska na hod usiaho 2 zł., zahranicaj 3 zł. 20 hr.

— „25 sakavika“. Pad hetkim nazovam ŭžo čačvierť hod u Vilni vychodzić nieperyjadyčna (časad-času) časapis biełaruskich studentaŭ, jakija ideolohiju svaju apirajuć na chryścijanskaj navu- cy. Časapis hetv, choć vychodzić vielmi redka, usio-ž razvivajucca. Asabliva pavažna vyhladaje apošni № 1 za m-c sakavik sioletniaha hodu, jaki niadaŭna vyjšaŭ z druku.

Ahułny schod Biełaruskaha Kulturna-Ašvietnaha T-va ŭ Litvie. Jak padaje „Лит. Вѣст.“, 26.III siol. u Kaŭnasie adbyŭsia ahułny hadavy schod Biełaruskaha Kulturna-Ašvietnaha Tavarystva ŭ Litvie. Tavarystva heta za čas ad 26.II.1932 h. zahranizavała 213 spektaklaŭ i 454 lekcyi ŭ Biełaruskim Narodnym Universytecie. Isnavaŭ tak-ža pry Tavarystvie sadok dla biełaruskich dzieťak.

Biełarusy ŭ Francyi. 12.II siol. u Paryży adbyŭsia ahułny schod biełaruskich rabotnikaŭ Paryskaha vokruhu, na jakim pastanoŭlena naładzić u Paryży publicnuju lekcyju ab Biełarusi i biełaruskaje pradstaŭleńnie.

„Umoviny supakoju“

Pad hetkim zahaloŭkam francuskaja hazeta „Temps Present“, u № 67, pašviačany francuskaniameckaj prablemie, padaje vialiki artykuł. Spatykajem tam na pačatku śčvierdžańnie, što supakoj na śviecie zaleža ad supakoj miž Francyjaj i Niamieččynaj. Ŭsia sprava ŭ kolonijach, jakich damahajucca Niamieččyna i Italija, a jakich ani Francyja, ani Anhlija addać nia dumajuć. Voš-ža, kali b Francyja dahavoryłasia z Niamieččynaj, tady-b pierastala dzieić voš Berlin—Rym i voš Paryž—Londyn i byŭ-by supakoj, a kali-ž nie, dyk astalasia-b tolki vajna.

Dziela-ž francuska-niamieckaha parazumieńnia, a hetym samym i dziela supakoju na śviecie, aŭtar henaha artykułu sulić hetkija pryncypy:

1. Niamieččynie Hitlera, jak militarnaj sile, što imkniecca da ekspansii, pavinna prociŭstavicca mahutnaja Francyja, mahutnaja sajuzami, zbrojaj i volaj. A heta dziela toho, kab Niamieččyna nia była dyktatararn u Eŭropie i kab była zmušana da pierahavoraŭ i ūstupak.

2. Ŭzbrojenaja ŭ maralnuju i militarnuju silu, hatovuju ŭ kožny mament prociŭstavicca Niamieččynie, Francyja pavinna ščyra pryznać, što Niamieččyna maje prava na svajo miesca ŭ Eŭropie, što niamiecki narod nie pavinien žyć u panižeńni i nie pavinien być niespraviadliva ahrańičany m palityčna i ekanamična

3. Znača, treba vieści pierahavory, jakija daviali-b da ūzajemnych ustupak. Demakratyčnyja dziaŭžavy, jakija dahetel viaduć palityku abaronnuju, nie pavinny skryvać, što ūstupiać u šmat jakich punktach. Jany nie pavinny dać volnaj ruki Niamieččynie ŭ dziaŭžavach naddunajskich i ŭ spravie slavianских narodaŭ, ale jany nie pavinny pieraškadžać, kab byŭ arhanizavany narmalny ekanamičny abmien miž henymi dziaŭžavami i narodami. Dalej, demakratyčnyja dziaŭžavy majuć spraviadlivyja padstavy zatrymać pry sabie kolonii, ale jany nie pavinny spraciŭlacc, kab naležna arhanizavać miž imi i Niamieččynaj padziel syrcoŭ.

4. Ŭrešcie, naležała-b Niamieččynie zaprapanavać hetv system, hetv plan supakoju. Vieści-ž pierahavory ab hetym usim z Niamieččynaj naležała-b na forumie

Som vahi 14 khl. U Pinsku adzin rybaloŭ zlaviu soma, katory važyc 14 kilahramaŭ. Cikava, što ŭ žyvacie jahonyn najšli hranat (bombu).

12-cihodniaja diaučynka. U Anhlii 12-cihodniaja diaučynka Joanna Penelopa Kop napisala ŭžo čatiry knižki. Pavažnja krytyki kažuc, što jość heta prajaŭ niaštoziennaha talentu.

Jašče adzin sposab baračby z pjanstvam. Ministerstva apieki ŭ Latvii pastanavila zabirać pjanicaŭ, alkoholiķaŭ, u lahery prymusovaje pracu—navat až da 4 hod.

Rašlina žyćcia. Anhiełski vučony Mend adkryŭ na vostravie Cejlon i ŭ Kitaju rašlinu, katoruju nazyvajuć „rašlinaj žyćcia,” bo jość u joj mnoha sokaŭ i vitaminaŭ, spažyvajućy jakija čalaviek moža pradoŭžyc sabie žyćcio.

Ludzi pavodle vieravyznańnia. Pavodle apošnich padličeńniaŭ na ūsim šviecie jość: katalikoŭ—400 milionaŭ, pravastaŭnych 163 mil., pratestantaŭ 270 mil., chryščijanskich sektantaŭ—16 mil., mahametan—360 mil., kanfucyanistaŭ (Kitaj)—300 mil., bramanistaŭ (Indyja)—277 mil., buddystaŭ (Japonija, Tybet)—221 mil., žydoŭ—15 mil., pahan—200 mil.

Zabaroniena diaučatam malavać huby. U m. Kazac u Amerycy zabaranili ūlady diaučatam da 17 hod malavać huby. Zabarona takaja prydałasia-b i ū nas, tolki treba bylo-b viek padvyšć prynamsi da 20 hod.

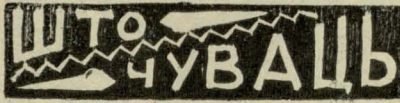
Bialeńnia platoŭ sioleta nia buduće. Hazety padajuć, što premjer Skladkoŭski vydaŭ zahad, zhodna z jakim sioleta pa siołach ludzi nia buduć zmušany malavać, bialić platy.

Ludzki škialet z prad 130.000 hod. U Italii, u miascovašci San Felice Circeo, niedaloka miesta Sabaudii, pad vialikimi skalnymi zvalami niadaŭna vučonyja adkapali staradaŭnaje asielišča, na miescy katoraha znojdzieny skamianielyja košci žvioroŭ i ludziej. Košci žviorat šviedčac, što mahli jany žyc 130.000 hod tamu. Z henaha-ž času — apošniaha peryjadu ladavikovaje epochi — žjaŭlajecca i čerap ludzkoje hałavy, jaki znajšli tam tak-ža i jaki vyklikaŭ najvialikšaje zacikaŭleńnie. Pazbaŭlenny jon čała (lobu) i padbarodka. Adnak vučonyja dapaŭščajuć, što mozh čalaviečy byŭ naležna ūložany i što tahačasny čalaviek moh navat parazumlavacca z svaimi tavaryšami. Hetak čvierdzić italjanski profesar Sergi, katory pry tym kaža, što tahačasny čalaviek moh ūžo prajaŭlać potrebu hramadzkaha su-žyćcia i prablyski relihijnaha charakteru. Prof. Sergi ūvažaje vykypki u San Felice Circeo najstarejšymi na šviecie. („Robotnik” z 25.III.1939).

Hućcinia nasielnicтва. Pavodle statystyki najhušciej zasielena Belhija. Tam siarednia žyvie 275 asob na adnym kv. kilametry abšaru. Na druhim miescy staic Halandyja, dzie žyvie 250 asob na kv. kilametry. Najmienš zasielenym krajem u šviecie jość Brazylia, jakaja maje tolki 5 asob na kv. klm. U savieckaj Rasiej prypadaje 8 asob na kv. kilametr.

mižnarodnym, dzie ūziali-b učašcie ūsie narody, žadajućyja supakoju.

U kancy-ž henaha cikavaha artykulu čytajem: „abo dahavor z Hitleram, abo vajna z Niamieččynaj, inšaha vychadu niam”. M. K.

— 2.IV u **Варшаве** б. польскі прэм'ер і адзін з найбліжэйшых супрацоўнікаў Марш. Я. Пілсудзкага палк. Валеры Славэк страляючы ў сябе з рэвольвера папоўніў самагубства. Сьмерць гэтага выдатнага і заслужанага для Польшчы чалавека выклікала сярод польскага грамадзянства вразумелае здзіўленьне.

— Вялікае здзіўленьне выклікала так-жа **высылка** (у канцы м-ца сакавіка) ведамага польскага віленскага публіцыста, рэдактара „Slowa”, Станіслава Мацкевіча ў канцэнтрацыйныя лагеры ў **Картускай Бярозе**. Ст. Мацкевіч пісаў пераважна пад псеўданімам Cat. Прычынай высылкі зьяўляюцца ягоныя артыкулы аб сучасным палажэньні Польшчы, якія ўлады прызналі шкоднымі для гаспадарства.

— 3.IV **вартуўся ў Польшч б. прэм'ер і правадзёр польскіх сялян В. Вітас**, які некалькі год таму ў г. зв. берасьцейскім працэсе быў засуджаны на 2 гады вастрогу, за дзейнасьць, ськіраваную дзеля зьмены ўраду і парадку ў Польшчы, а пасья ўцёк заграніцу. Вярнуўся так-жа б. мін. Кернік, засуджаны ў гэным-жа працэсе. Вітаса пасадзілі ўлады ў вастрог. Кернік так-жа быў арыштаваны, але пасья звольнілі яго на 6 месяцаў. Ходзяць весткі, што хутка будзе для іх амнэстыя.

— **Пасья заняцьця Нямецчынай Чэхіі і Клайпэды, ды падпісаньня з Румыніяй дагавору**, палітыкі, як кажуць, пачалі кулакамі махаць, гаворачы прамовы.

— 26.III **Муссоліні ў сваей прамове зажадаў для Італіі ад Францыі Тунісу, Джыбутці і правоў у Суэзкім канале.**

— 24.III **адказаў Муссолінію французскі прэм'ер Даладье**, заяўляючы, што Францыя ня ўступіць ані пядзі сваіх зямель, аднак можа вясць з Італіяй перагаворы.

— 31.III **англійскі прэм'ер Чэмбэрлен**, гаворачы аб агульным палажэньні і аб палажэньні Польшчы ў асобнасьці, сказаў, што ў выпадку напад на Польшч Англія прыйдзе ей з помачай. Гэтак сама зробіць і Францыя. Пасья гэтага ў **Англію выехаў польскі мін. Бэк**, які мае перагавары-

ца з англійскімі палітыкамі і заключыць дагавор у справе супольнае абароны.

— У гэты-ж самы дзень, (31.III), калі Чэмбэрлен гаварыў аб Польшчы, у **Парыжы Францыя падпісала гандлёвы дагавор з Румыніяй**, каторы будзе спыняць нямецкія ўплывы ў гэтым краю. Імкнецца так-жа Францыя цясьней звязаць з сабою і Югаславію.

— **Гітлер усё гэта зразумеў, як акружаньне Нямецчыны, бо Англія вядзе перагаворы з Злуч. Штат. Паўночнай Амэрыкі і з Саветамі.** Такім чынам, у выпадку вайны Нямецчыне прыдзецца змагацца на два фронты — з Усходу і Захаду. Дзеля таго Гітлер 1.IV адказаў у сваей прамове Англіі, што Нямецчына ня дасца абкружыцца, што яна будзе ўваружацца далей і ўжо гатова ваяваць. Прытым заявіў тое самае, што і Муссоліні, што вось — саюз — Бэрлін-Рым ёсьць моцнай і ніхто яе не разаб'е. Промова Гітлера яшчэ больш завастрыла адносіны і напружанасьць міжнароднага палажэньня.

— **Вайна ў Гішпаніі закончылася.** Рэспубліканская армія 30.III.39 паддалася і ген. Франко заняў ужо ўсю Гішпанію. Вайна ў Гішпаніі трывала ад 18.VII.1936 г.

— **На Далёкім Усходзе**, як з боку кітайскага, так і японскага, штотраз часьцей гавораць аб патрэбе замірэньня, бо йначай абодва гэтыя краі ўсэнсе эканамічным будуць зусім зруйнаваныя

— 5.IV у **Францыі** адбыліся выбары прэзыдэнта. Выбраны на далейшыя 7 год дасюлешні прэзыдэнт Лебрэн.

— У **Даніі** 3.IV адбыліся выбары ў парлямэнт. Большасьць мандатаў здабылі сацыялісты і радыкалы, каторыя дасюль мелі там таксама большасьць і кіравалі гэтым гаспадарствам.

— 2.IV адбыліся выбары ў парлямэнт у **Бэльгіі**. Найбольш мандатаў здабылі каталікі (111), сацыял-дэмакраты (99), лібэралы (49) і флямандзкія нацыяналісты (25). Найбольш страцілі мандатаў (12) рэксісты (бэльгійскія фашысты), якія ар'ентаваліся на Нямецчыну. Найбольш новых мандатаў здабылі каталікі і яны супольна з сацыял-дэмакратамі і лібэраламі твораць урад.

— 3.IV трагічна зьгінуў кароль арабскага гаспадарства Іраку — **Газі**. Забіўся ён наехаўшы на самаходзе на тэлеграфічны слуп.

Храмдзianie! Kuplajcie paštoŭki z uzorami biełaruskich tkanin.

Праца ўзнаўляецца

Гароднікі каля Квасоўкі, Горадзенскага пав. Пасля некалькігодняга перарыву, выкліканага ліквідацыяй "Грамады", людзі ў нас ізноў бяруцца за шырокую грамадскую працу—закладаюць коопэратывы, а пры іх стараюцца арганізаваць супольныя бібліятэкі і чытальні. Узнаўляецца так-жа барацьба з п'янствам і курэннем тытуну.

На пачатку сёлетняга году абшарнік Касцюк хацеў сарганізаваць коопэратывы бровар і заклікаў да гэтага тых сялян, каторых гаспадаркі маюць больш яці гэктараў зямлі. Спачатку сяляне згаджаліся, а пасля ўсе адказаліся, кажучы: „Мы і так ужо сьляпява ад гарэлкі. Няхай бы лепш пабудавалі гімназію, ці іншую сярэднюю, ці прынамсі добрую пачатковую школу.

Роднае друкаванае слова таксама пашыраецца. Амаль у кожнай хаце ёсць беларускі адрыўны календар. Бацькі-ж вучаць дзяцей хатнім спосабам чытаць і пісаць па-беларуску. Беларускія часопісы ўсе чытаюць вельмі ахвотна. Бяда толькі, што беларускія часопісы часта дзесь гінуць і да нас зусім не даходзяць. Дзеля таго трэба як найхутчэй старацца каб усюды па вёсках былі паштовыя разношчыкі, каторыя беспасярэдня ўсю карэспандэнцыю, усе газеты з пошты разнасілі б кожнаму адрасату да ўласных ягонных рук. Гэта, думаю, хоць крыху прычынілася-б да акурчанага даходжанья да рук падпішчыкаў беларускіх часопісаў.

М. Г—іч

Свяшчэньнік адстрашае дзяцей ад рэлігіі

в. Мялешкі каля Валілаў, Бела-стоцкага пав. У нашай школе рэлігіі праваслаўных дзяцей вучыць свяшчэньнік з Гарадоцкай царквы. Робіць гэта ён папольску. Беларускія-ж дзеці, ня знаючы польскае мовы, ясна, кепска гавораць папольску. Тады свяшчэньнік злучае і карае дзяцей, адстрашваючы гэтым іх зусім ад рэлігіі. Гэта яшчэ адзін доказ, што беларускія дзяцей трэба вучыць па-беларуску. Перад усім-жа павінны гэта рабіць праваслаўныя свяшчэньнікі. Брат вучня

Выбары ў валасны самаўрад

Докшускага вол., Дзясненскага пав. 11.ІІ сіол. у нашай воласці адбыліся выбары валаснога рады. Воласць была падзелена на тры вокрухі. Выбраві 20 радных. У вокрузі I і II хаłasаванніа нia было, бо быў важны толкі адзін спісак, шлaчты і жае прыслуўнікаў. Друхі спісак мiascovыч бieлaрyскiх сiалaн старшыня выбарчай камісіі з прычын фармальных уніаваніі. У ІІІ вокрузі хаłasаванніа адбылося, бо там трэба было шлaчockaнa спіска быў спісак бieлaрyскi з cтojkім paўнaтoснiкaм. Hety бieлaрyскi спісак старшыня выбарчай камісіі прызнаў важным. Paшлa хаłasаванніа aкaзaлaсiа, што выбa-

ных Бieлaрyсaў у ІІІ вокрузі на радных было 4, а на заступнікаў 2. Прайшо пару Бieлaрyсaў і па н.зв. „шлaчockім" спіску ў І і ІІ вокруху дзе іх уciaн нuлi aсaднiкi, кaб iчнi спісак быў боўш пaпyлaрнy і пpычiавaў сiалaн.

Padobнa выбapы aдбывaлiсiа і ў iншых воласціах. Дзе cтojkа і ўмiela aрhанiзaвaлiсiа Бieлaрyсy, нia глeдзiачy на ўсiе нiавыгoды, пpавoдзiлi cвaиx лyдзiеj. Кaлi-ж дзе былі выступлеўнi Бieлaрyсaў, aлe нiесaрhанiзaвaнyя, дyк тaм aсaднiкi і шлaчтa рaбiлi ўсiо, кaб тoлкі бieлaрyскiя сiалaнe нia мiелi cвaгo спіска, a кaб быў спісак aдзiн, дy кaб выбapы aдбывaлiсiа бeз хаłasаванніа.

Бieлaрyс

Сумныя абвяі

Зубілевічы, Ляхавіцкага вол., Баранаўскага пав. жыццiо наўшaжe мoлaдзi aнyлaм цяжкoжe, aлe ў нeкaтoрyч вiоcкaч мoлaдз ўсiо-ж лaдзiе пpдcтaўлeнiн. Тoлкі мoлaдз наўшaжe вiоcкi дa гeтaнa нia гoрнiцeцa, a нaвaт нaадвapoт, пpocтa дзiцiе і дa aўсвiety нia гoрнiцeцa. Кaжyч ў нaс тaк: „jakим быў бацька, тaким буду і ja", „бацька быў ciомнy, дyк і мнiе нaвyкi нia тpeбa". A бaчкi ciешaцca, што іх дзiцi гeтaк нaвoрaч, aлe нia вieдaжyч, што ciешaцca з cвaгeй бiady. Bo нaвyкa, aўсвieta пaтpeбнaя ў пiepшyжy чaрнy. Pамiатaжмa, што тoлкі з aўсвiетa дoждзiем дa лeпшaнa жыцiа. Дyк кiнмa дoзкiя звyчaй, a бiapeмcиa зa кнiжкy, hazetu, зa кyльтyрнyжy пpacул

Бiадaк

Добры звучаі

Жатаўскага вол., Ваўкавыскі пав. У наўшyя вiаскoвyжa вiечaрyнкi мoлaдзi пaкpысiе ўвaчoдзiч дoбpы звyчaй. Мoлaдз, пaтaнcaвaўшy кpычy, у чaсiе aдpaчyнкy нiе зaбyвaжe aб poднaй бieлaрyскaй пiеcнi, jakиa рaзлaгaжyцa ў нaс cвaиmи мiлaхyчнyми мeлoдyжaмi. Нiеkaтoрyжa члoпeцy cпeцyялнa вyчaч пa pамiач бieлaрyскiя вiepшy і старajyцca іч дeклaмaвaч нa вiечaрyнкaч. Чвaжaжy, што дoбpы гeтy звyчaй тpeбa jak нaбoўш paўшpач.

В. Мір.

Пісьмо ў рэдакцыю

Паважаны Гр-н Рэдактар!

He aдмoўцeся зьмьaсьцiць гэткyю пaпpаўкy: У aртыкyлe cвaиm „Чoрнa-сoцeннy пoп і жoнкa Лeнiнa" (№ 6 „Ш. М.") я вeльмi пaмылiўcя ў чaсe. Hacтaўнiкaм y Мeнcкy бyў я ў 1918—1919 шк. гoдзe, a ня ў 1919—20, як нaпiсaў y aртыкyлe; 1-гa cьнeжня 1919 г. пaстyпiў я aхвoтнiкaм y Бeлaрyскiя Вaйcкoвyя Aддзeлy і нacтaўнiцкyю пpацy з тaгo чacy мyсiў пaкiнyч. A тaмy, y вышэйyспaмiнaнaм aртыкyлe, yсyдy, дзe нaдpукавaнa „1919—20", тpeбa чытaць „1918—19". Aпiсвaнae мнoю здapэньнe бyлo ў cтyднi цi ў лyтoм мeсяцy 1919 гoдy.

З пaвaжaньнeм

Кpаўцoў Макаp

Сасн.: Кaрeспaндeнцiя нiе нaдpукy-жeм, бo ў joj Вy нiчoгa кaнкpетнaнa нiе зaкpанaжeцiе, a тoлкі кiдaжeцiе клiчy, лoзyннi, a гeтaнa мaлa.

Л. Мiадзвiадзiу і Суваўкy: „шлaч Мoлaдзi" вyчoдзiч i дpукyжeцca 5 i 25 днiа кoжнaнa мiесiацa, тaк штo ў гeтyжa днi joн нia мoжa бyч ўжo нa Вaшaй пoшчiе, a тoлкі ciepaз jakиx 2—3 днi.

А. Сув. Вiepшy cлaбiенкiя i дa дpукy нiе пaдчoдзiач. Рaдзiм пiсaч кaрeспaндeнцiя, aлe нiе тaкiя, jak вyпpыcтaлi, a aб ciкaвyч хpамaдзкiч ci кyльтyрнyч пpавaчaч жыцiа нa вiоcкy. Дyк чaкaжeм нa нoвyжa ciкaвyжa кaрeспaндeнцiя. Пpы-вiтaннiе!

В. Мір. Кaрeспaндeнцyжy aб cолi нaдpукyжeм, aб пpавaкaцy—нiе, бo шмaт чтo ў joj мoжa бaчyч тaк-жa пpавaкa-цyжy. Кaрeспaндeнцyжa aб дзiаўчынiе мaлa-вaжнaжa. Aпaвiадaннiе i вiepшy cлaбyжa. Пiapa aднaк нia кiдaжeцie i aб нaс нiе зa-бyвaжeцiа.

Кpасoўcкaмy J. Пiepшyжa тpы нyмa-гy „Ш. Мoл." з 1939 г. ўжo зpыжiўлiсiа ўсiе, тaк штo нia бyдзiем мaгчy вaм iч вyслaч.

А. Гацyры: Вepшy aтpымaлi, y мe-рy мaгчымaсьцi бyдзeм дpукaвaч.

М. Базылюкy: Вepшy aтpымaлi. Усe мoжнa бyлo-б дpукaвaч, aлe нe-сeзoнoвyжa...

М.Кaк: „Шлyжy Мoлaдзi" нe aтpым-лiвaлi Вy з нaшae вiнy, бo мy бyлi пeрaкaнaнy, штo ў цяпepaшнiх Вaшyч aбcтaвiнaх гaзeтy чытaць зaбoрoнeнa. Кaлi-ж нe, aхвoтнa бyдзeм выcылaч. Вepш cлaбaвaтy, пpяa aднaк ня кiдaй-цe, бo мaeцe дa ягo здoльнaсьцi, тoль-кi тpeбa бoўш пpацaвaч нaд cабoй.

А. Хaцян.: Вepшy cлaбaвaцeнькiя, тpeбa бoўш чытaць бeл. кнiжкi, пaзнa-чaць дoбpa бeл. гpамaтy i aгyлaм бoўш пpацaвaч нaд cабoй i cвaиmи твopамi. З пpыcлaнyч вepшaў бyдзeм cтapaцaч хoць aдзiн пaпpавiць i нaдpукaвaч.

І. Мыcльiўцy: Pадa мoжa бyчь aднa: пaдaць cкapгy нa пaлiцyю ў cтapa-cтвa, aбo ў Мiнicтepcтвa Нyтpанyч Спpаў цi пpакypopу, бo пaлiцyя ня мae пpавa aдбipaць aд Вac лeгaльнaгa нaшaгa чaсaпiсy. Мy ў гэтaй cпpавe тaк-жa пaдaмo cкapгy.

Л. Гapтy: Кaрeспaндeнцiя aхвoт-нa бyдзeм дpукaвaч. Пpобнyя нyмa-рy, кaтaлeг i iншыя чaсaпiсy бyдyць выcлaнyя.

Уciакyжy бieлaрyскyжy кнiжкy, БIEЛAРYCKИЯ PAШTOЎКI, hazetu нaйтaнeй i нaжчyтчeй дaстaнeцiе ў бieлaрyскaж кнiгaрнi „Pаhонiа" Wilнiа, Zавaлнaжa вyлицa № 1.

„Шлях Моладзі" друкуецца ў Беларускай Друкарні ім. Фр. Скарыны ў Вільні (Завальная вул. 1—2) коштам працы: Я. Багдановіча, Я. Найдзюка і А. Шумовіча.

Адрыс рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Завальная вуліца № 1—2 (Wilno, Zawalna 1—2).

„ШЛЯХ МОЛАДЗІ" выходзіць два разы ў месяц: 5 і 11. Цэна на год 2 зл. і 50 гр., на паўгода 1 зл. 50 гр., на 3 мес.—75 гр. Цана аднаго экзэмпляра 15 грошаў. — Заграницу удвая даражэй. — Нумар картатэкі „przekazu rozrachunkowego" 59.

Wydawca: „Bielpres". Drukarnia Białoruska ім. Franciszka Skaruby — Wilno, ul. Zawalna 1 Redaktor: J. Najdziuk. Выдавец: „БЕЛПРЕС". Рэдактар: Я. НАЙДЗЮК.

